

Του ΦΙΛΗ ΚΑΪΤΑΤΖΗ

Χαστική πολεοδομική νομοθεσία, μη συμμόρφωση της διοίκησης με τις αποφάσεις των δικαστηρίων, μακροχρόνιες διαδικασίες επίλεχτων παραβάσεων, έλλειψη Κτηματολογίου και δασικών χαρτών και προβληματική εφαρμογή του Κοινοτικού Δικαίου Περιβάλλοντος, είναι ορισμένα από τα ουσιαστικά προβλήματα που δυσχεραίνουν την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στη χώρα μας.

Στην τρίτη κατά σειρά έκθεσή του, με τίτλο «Δεσμεύσεις χωρίς εφαρμογή - Η περιβαλλοντική νομοθεσία στην Ελλάδα», το WWF Ελλάς καταδεικνύει την έλλειψη πολιτικής βούλησης μπροστά στα μεγάλα οικολογικά ζητήματα των καιρών, απόρροια της οποίας είναι και η εθνική καταστροφή του δρυμού της Πάρνηθας.

Στη ζυγαριά του οικολογικού ελλείμματος βαραίνει επίσης και η απουσία Κτηματολογίου και δασικών χαρτών.

Η τυπική και μόνο ενσωμάτωση των

κοινοτικών Οδηγιών στο Εθνικό Δίκαιο από το ΥΠΕΧΩΔΕ, για να καλύψει το «χαμένο έδαφος», επιστάθηκε από μια σειρά χειρισμών της κυβέρνησης, όπως η πρόταση τροποποίησης του άρθρου 24 του Συντάγματος, με... βασικό επιχείρημα ότι η σχετική νομολογία των δικαστηρίων παρέχει υπερβολική προστασία στα δάση και στις δασικές εκτάσεις (φεν!).

Από τα 10 σημεία της έκθεσης του WWF-Ελλάς, σταχυολογούμε:

1 Πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντική πληροφορία

Εκκρεμεί η πλήρης εφαρμογή της Οδηγίας 2003/4/ΕΚ στο Εθνικό Δίκαιο. Αυτήν την περίοδο προωθούνται κάποιες πρακτικές και υπηρεσιακές ρυθμίσεις για την εφαρμογή.

Αποφεύγεται όμως ακόμα από τις αρμόδιες υπηρεσίες η κοινοποίηση πολιτικά «ευαίσθητων» πληροφοριών περιβαλλοντικού χαρακτήρα, όπως οι χρηματοδοτήσεις σχετικών έργων από το Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΥΠΕΧΩΔΕ).

2 Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Την προηγούμενη χρονιά, η Ελλάδα παρατέμφθηκε στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη μη μεταφορά στο Εθνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι διαδικασίες μεταφοράς έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί από την 21η Ιουλίου 2004. Η τυπική ενσωμάτωση ήρθε με την ΚΥΑ (Κοινή Υπουργική Απόφαση) του Σεπτεμβρίου του 2006, αλλά δεν αντανακλά την πολιτική σημασία της Οδηγίας που είναι διαφάνεια στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

3 Ποιότητα ατμοσφαιρικού αέρα - Κλιματική αλλαγή

Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής τον Μάρτιο του 2007, οι αρχηγοί των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν να μειώσουν κατά 30% τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου έως το 2020 λαμβάνοντας ως τιμή-βάση τις εκπομπές του 1990. Επίθετο επίσης -για την επίτευξη του στόχου- η προϋπόθεση ότι και άλλες βιομηχανικές χώρες θα αναλάβουν δράση για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Παράλληλα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε υπέρ μιας σειράς δεσμευτικών στόχων, όπως το 20% συμμετοχής των ανανεώσιμων πηγών στην παραγωγή ενέργειας, η αντικατάσταση της βενζίνης και του ντίζελ σε ποσοστό 10% από πιστοποι-

ημένα οικολογικά βιοκαύσιμα, και η κατά 20% εξοικονόμηση ενέργειας μέχρι το 2020.

Οι στόχοι που τέθηκαν είναι αδιαπραγμάτευτοι και αποτελούν υποχρέωση των κρατών-μελών να τους υλοποιήσουν.

Τι κάναμε εμείς; - Υστερα από πολυετή καθυστέρηση, την 1η Φεβρουαρίου του 2007 ανακοινώθηκε το ειδικό χωροταξικό πλαίσιο για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το χωροταξικό πλαίσιο θέτει τις προδιαγραφές για την εγκατάσταση μονάδων ΑΠΕ στο σύνολο της επικράτειας.

- Στο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, η Ελλάδα κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2ο Εθνικό Σχέδιο Κατανομής Δικαιωμάτων Εκπομπών για την περίοδο 2008-2012, την 1η Σεπτεμβρίου του 2006.

Η χώρα μας δίνει στη δεύτερη περίοδο περισσότερα ετήσια δικαιώματα στις επιχειρήσεις απ' ό,τι στην πρώτη. Εγιναν παρατηρήσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - το θέμα εκκρεμεί. Και συνεχίζουμε να πριμοδοτούμε τις ρυπογόνους εγκαταστάσεις! Δεν ενσωματώσαμε ακόμη την οδηγία 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων -το χρονικό περιθώριο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο εξέπνευσε τον Ιανουάριο του 2006. Με κύριο φορέα υλοποίησης η χώρα μας προχώρησε μόνο σε ορισμένα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια του δημόσιου τομέα.

Η πλέον αξιοσημείωτη αρνητική εξέλιξη ήταν ότι το 2005 ξεπεράσαμε ως χώρα για πρώτη φορά το όριο εκπομπής που είχε δικαίωμα να εκπέμπει έως το 2012 στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου του Κιότο: αύξησε τις εκπομπές της κατά 25,4%, δηλαδή 0,4% πάνω από το όριο που είχε τεθεί.

Δεσμεύσεις χωρίς εφαρμογή για το περιβάλλον (Έκθεση WWF-Ελλάς)

• Πρόσβαση σε περιβαλλοντική πληροφορία	▼
• Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων	▼
• Ποιότητα ατμοσφαιρικού αέρα - κλιματική αλλαγή	▼
• Στιβάρδα όζοντος	▼
• Νερό	▼
• Προστασία ειδών - φυσικό περιβάλλον	▼
• Θόρυβος	▼
• Απόβλητα	▼
• Περιβάλλον - Βιομηχανία	▼
• Χωροταξικός σχεδιασμός	▼

* ▼ Το βέλος (προς τα κάτω) δείχνει τη μέτρια ή κακή εξέλιξη στον χειρισμό των θεμάτων αυτών από την κυβερνητική πολιτική.

Ετήσια έκθεση WWF Ελλάς

10 Κεραυνοί για το περιβάλλον

• Ατμοσφαιρική ρύπανση.

Με σημαντικές καθυστερήσεις μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο οι οδηγίες 2002/88/ΕΚ και 2004/26/ΕΚ σχετικά με τα μέτρα κατά της εκπομπής αερίων και σωματιδίων ρύπων προερχόμενων από κινητήρες εσωτερικής καύσης που τοποθετούνται σε μη οδικά κινητά μηχανήματα. Εξαιτίας των σημαντικών αυτών καθυστερήσεων στην ενσωμάτωση των οδηγιών αυτών η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέπεμψε τη χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

- Όσον αφορά την οδηγία 2001/80/ΕΚ για τις εκπομπές αερίων από μεγάλες εγκαταστάσεις (ΔΕΗ, Αλουμίνιο της Ελλάδος, διυλιστήρια πετρελαίου) η εφαρμογή της προχωρά με μεγάλες καθυστερήσεις.

- Εκκρεμεί η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2005/33/ΕΚ που αφορά την τροποποίηση της οδηγίας 1999/32/ΕΚ για την περιεκτικότητα των καυσίμων πλοίων σε θείο. (Προθεσμία ενσωμάτωσης 11 Αυγούστου 2006).

• Στιβάρδα όζοντος.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε καταδικαστική απόφαση κατά της Ελλάδας για ατελή εφαρμογή διατάξεων του κανονισμού 2037/2000 σχετικά με τις ουσίες που καταστρέφουν το όζον.

4 Νερό

Η Ελλάδα συνεχίζει να έχει ανοιχτά μέτωπα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με την οδηγία-πλαίσιο για το μέγα αυτό αγαθό.

Λόγω της μη συμμόρφωσης -ατελής ενσωμάτωση της οδηγίας-πλαίσιο 2006/60/ΕΚ- η Ε.Ε. παρέπεμψε τη χώρα μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τον Ιούνιο του 2006. Το 2007 η Ε.Ε. μας παρέπεμψε πάλι επειδή δεν έχουμε υποβάλει τις προβλεπόμενες

αναλύσεις για τις λεκάνες απορροής ποταμών κ.λπ., κ.λπ.

Ακόμη δεν έχουμε ανταποκριθεί (έπρεπε έως τις 22 Δεκεμβρίου 2006) στην υλοποίηση εφαρμογής προγραμμάτων παρακολούθησης των υδάτων.

Επίσης μέχρι σήμερα δεν συγκλήθηκε το εθνικό συμβούλιο υδάτων.

Η τροπολογία Σουφλιά το καλοκαίρι του 2006 για έγκριση των έργων εκτροπής του Αχελώη (έφερε εκτροπή στη νομιμότητα) καθώς η «επιτυχία της νομιμότητας» του έργου ήταν απέναντι στις αποφάσεις των δικαστηρίων της χώρας, που πολλές φορές είχαν κρίνει παράνομο.

5 Φυσικό περιβάλλον-προστασία ειδών

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέπεμψε το Μάρτιο του 2007 την Ελλάδα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για ανεπαρκή προστασία των ζωνών ειδικής προστασίας για τα άγρια πουλιά.

- Το μάχαλο και η πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων (και στο χώρο του περιβάλλοντος φαίνεται από το γεγονός ότι η ΚΥΑ υπογράφεται από τους υπουργούς Οικονομίας και Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και όχι από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ.

- Η ανεπάρκεια του θεσμικού και πολιτικού πλαισίου προστασίας των δασών εκδηλώθηκε με καταστροφικό τρόπο με τις μέχρι σήμερα πυρκαγιές σ' όλη τη χώρα και το θανάσιμο τραυματισμό της Πάρνηθας. Τι θα γίνει με το άρθρο 24;

- Η Ελλάδα δεν έχει μεταφέρει στο Εθνικό Δίκαιο την Οδηγία 2005/35/ΕΚ με την οποία θεσπίζονται ποινικές κυρώσεις για τη ρύπανση της θάλασσας από πλοία. Η προθεσμία ενσωμάτωσης ήταν η 1η Απριλίου 2007.

6 Θόρυβος

Μέχρι τις 30 Ιουνίου 2007 έπρεπε να καταρτιστούν και να κατατεθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή χάρτες θορύβου για συγκεκριμένες αστικές περιοχές άνω των 250.000 κατοίκων, μεγάλους αστικούς άξονες και σιδηροδρομικούς, καθώς και για μεγάλα αεροδρόμια.

Ακόμα δεν έχουμε ολοκληρώσει ως χώρα αυτούς τους χάρτες. Ποιος θόρυβος;...

7 Χημικά

Η κυβέρνηση δεν στάθηκε αρωγός στις προσπάθειες περιβαλλοντικών οργανώσεων (όπως του WWF) για ενίσχυση του κανονισμού REACH (για τα χημικά), που θα αποτελούσε τροχοπέδη στην ανεπαρκέστατη και πολύπλοκη νομοθεσία - που αφήνει «αυθόνη» τη χημική βιομηχανία.

8 Απόβλητα

Από τα πλέον κλασικά παραδείγματα αναντιστοιχίας μεταξύ της ισχύουσας νομοθεσίας και του επιπέδου εφαρμογής της:

- Εξακολουθεί η λειτουργία περισσότερων από 1.400 χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), και υπάρχουν επιπλέον 1.170 ανενεργοί ΧΑΔΑ, αν και υπάρχει η Οδηγία 75/442/ΕΟΚ με την οποία κρίνεται παράνομη όλη αυτή η «ιστορία» από το 1999 με τον νόμο 1999/31.

- Δεν υπάρχει χωροταξικός σχεδιασμός για τις εγκαταστάσεις ταφής απορριμμάτων.

Όσον αφορά υποχρέωσή μας, βάσει της Οδηγίας 2004/12/ΕΚ, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας, που θέτει τον εξαιρετικά φιλόδοξο στόχο ανακύκλωσης μεταξύ του 55% τουλάχιστον και του 80% το μέγιστο κατά βάρος απορριμμάτων συσκευασίας, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008, να πούμε ότι ολοκληρώθηκε -μόνο σε καθαρά νομικό επίπεδο- η διαδικασία τυπικής μεταφοράς της στο Εθνικό Δίκαιο.

- Ανοιχτό πρόβλημα παραμένει ακόμη η διάθεση των υπολειμμάτων (Ψυτάλλεια) από τη διαδικασία ξήρανσης. (Ανοιχτή υπόθεση παραβίασης του Κοινοτικού Δικαίου - Οδηγίες 75/442/ΕΟΚ και 91/271/ΕΟΚ.

- Για τοξικά και επικίνδυνα απόβλητα έχει γίνει μόνο μια πρώτη αποτίμηση από τον Εθνικό Σχεδιασμό Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων. Υπολογίζονται σε 330.000 τόνους ετησίως. Οι αποθηκευμένες ποσότητες είναι περίπου 660.000 τόνοι. Ο μόνος τομέας στον οποίο φαίνεται ότι η χώρα μας εφαρμόζει τη σχετική νομοθεσία είναι σε αυτόν της συλλογής μπαταριών.

9 Περιβάλλον και βιομηχανία

Το 2006 εκτιμάται ότι πραγματοποιήθηκαν μόνο 30 επιθεωρήσεις στις υποχρεωμένες να εφαρμόζουν την Οδηγία Seveso (αντιμετώπιση κινδύνου από μεγάλης έκτασης ατυχήματα σε εγκαταστάσεις που διαχειρίζονται επικίνδυνες ουσίες) βιομηχανίες.

Προχωρά με μεγάλες ελλείψεις και σημαντικά προβλήματα η εφαρμογή της.

10 Χωροταξικός σχεδιασμός

Η κυριότερη εξέλιξη που αφορά τον χωρικό σχεδιασμό ήταν η δημοσιοποίηση του σχεδίου ειδικού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Κατά τα άλλα, το περιβαλλοντικό έργο παραμένει αμώρητο λόγω της απουσίας αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου. Η προθεσμία ενσωμάτωσης ήταν η 1η Απριλίου 2007.